2024/903

22.3.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/903,

13. märts 2024,

millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 172,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ([2])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Liidus avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime arendamist on vaja tugevdada, et võimaldada liidu haldusasutustel teha koostööd ja panna avalikud teenused piiriüleselt toimima. Praegune mitteametlik koostöö tuleks asendada selge õigusraamistikuga, et võimaldada koostalitlust eri haldustasandite ja sektorite vahel ning hõlbustada sujuvat piiriülest andmeedastust tõeliste Euroopa digiteenuste jaoks, mis tugevdavad siseturgu, järgides samal ajal subsidiaarsuse põhimõtet. Avaliku sektori koostalitlusvõimel on oluline mõju aluslepingutes sätestatud kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumise õigusele, kuna koormavad haldusmenetlused võivad tekitada märkimisväärseid takistusi, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) jaoks.

(2) Haldusasutuste vaheline koostöö piiriülese koostalitlusvõime alal võib lahendada ühiseid probleeme, eelkõige piirialadel, ning tagada sujuva piiriülese andmeedastuse.

(3) Liit ja liikmesriigid on töötanud rohkem kui kakskümmend aastat selle nimel, et toetada haldusasutuste ajakohastamist digiülemineku kaudu ja edendada tõelise Euroopa digikeskkonna jaoks vajalikke süvaühendusi. Komisjon rõhutas oma 9. märtsi 2021. aasta teatises „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ vajadust kiirendada 2030. aastaks avalike teenuste digitaliseerimist, muu hulgas tagades koostalitlusvõime kõigil haldustasanditel ja avalike teenuste vahel. Lisaks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses (EL) 2022/2481 ([4]) seatud selge eesmärk, mille kohaselt peavad olulised avalikud teenused olema 2030. aastaks 100 % interneti kaudu juurdepääsetavad. COVID-19 pandeemia suurendas digiülemineku kiirust ja sundis haldusasutusi kohanema internetipõhise tegevusmudeliga, muu hulgas piiriüleste digitaalsete avalike teenuste puhul, samuti tehnoloogia arukama ja keskkonnahoidlikuma kasutamisega kooskõlas Euroopa rohelises kokkuleppes ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119 ([5]) sätestatud kliima- ja energiaeesmärkidega. Käesoleva määrusega püütakse aidata märkimisväärselt kaasa nende liidu eesmärkide saavutamisele, luues liikmesriikidevahelise ning komisjoni ja liikmesriikide vahelise struktureeritud koostöö raamistiku piiriülese koostalitlusvõime jaoks, et toetada digitaalsete avalike teenuste loomist, aidates vähendada kodanike, ettevõtjate ja avaliku sektori kulusid ja säästa nende aega.

([1]) ELT C 184, 25.5.2023, lk 28.
([2]) ELT C 257, 21.7.2023, lk 28.
([3]) Euroopa Parlamendi 6. veebruari 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 4. märtsi 2024. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4).
([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

(4) Piiriülese koostalitlusvõime edendamisel liidus on tingimata vaja rõhutada, et kuigi koostalitlusvõime on äärmiselt oluline, ei piisa üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste ligipääsetavuse ja sujuvuse tagamiseks ainuüksi sellest. Sama oluline on luua digitaristute terviklik ja kestlik ökosüsteem, millele antakse piisavat rahalist toetust, et saavutada otsuses (EL) 2022/2481 seatud eesmärgid. Vastavalt komisjoni 30. juuni 2021. aasta teatisele „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“ tuleks erilist tähelepanu pöörata ühendatuse laiendamisele liidu maapiirkondadesse ja äärepoolsetesse piirkondadesse, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadesse ning piirkondadesse, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks saartel, piiriülestel ja mäestikualadel, tagades, et digiüleminekust saadav kasu oleks kooskõlas nende liidu algatustega, millega suurendatakse piirkondlikku kaasatust ja ühendatust, ning toetaks neid algatusi.

(5) Käesolevas määruses sätestatud üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime arendamisel tuleks võtta arvesse õiguslikku koostalitlusvõimet. Korraldusliku, semantilise ja tehnilise koostalitlusvõime arendamise katalüsaatorina aitab õiguslik koostalitlusvõime kasutada üldiselt ära piiriülese koostalitlusvõime selliseid eeliseid nagu kodanike ja ettevõtjate kiire juurdepääs teabele, kiiremad menetlused ja teenused ning haldustakistuste vähendamine. Lisaks on üks koostalitlusvõime, lahenduste korduskasutamise ja piiriüleste teenuste loomise takistusi keelebarjäär, mistõttu on semantiline koostalitlusvõime oluline aspekt, mis hõlbustab ladusat suhtlust mitmekesistes ja mitmekeelsetes keskkondades, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

(6) Üleeuroopalised digitaalsed avalikud teenused on digiteenused, mida liidu üksused või avaliku sektori asutused osutavad üksteisele või liidus asuvatele füüsilistele või juriidilistele isikutele ning mis nõuavad liikmesriikide piiride ülest, liidu üksuste vahelist või liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste vahelist suhtlust nende võrgu- ja infosüsteemide kaudu. Üleeuroopalised digitaalsed avalikud teenused on muu hulgas olulised avalikud teenused, mis on määratletud otsuses (EL) 2022/2481 ning hõlmavad teenuseid, mis on seotud füüsiliste isikute jaoks tähtsate elusündmustega, näiteks töökoha leidmine või õpingud, ning juriidiliste isikute puhul nende tööalase elutsükliga. Kodanikud saavad suurt kasu sellest, kui üleeuroopalise tähtsusega olulised avalikud teenused on piiriüleselt koostalitlusvõimelised. Sellised üleeuroopalised digitaalsed avalikud teenused on näiteks teenused, mis võimaldavad piiriülese andmevahetuse kaudu akadeemiliste diplomite või kutsekvalifikatsioonide vastastikust tunnustamist, sõidukiandmete vahetamist liiklusohutuse eesmärgil, juurdepääsu sotsiaalkindlustuse ja terviseandmetele, sealhulgas pandeemia- ja vaktsineerimistõenditele, juurdepääsu ühtse teeninduskeskkonna süsteemidele, teabe vahetamist seoses maksustamise, tolli, pakkumuste akrediteerimise, digitaalsete juhiloa- või äriregistritega, ning üldiselt kõik sellised teenused, mille puhul rakendatakse piiriülestele andmetele juurdepääsu ja nende vahetamise suhtes ühekordsuse põhimõtet.

(7) Ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust määrata kindlaks, mida avalikud teenused endast kujutavad, julgustatakse liidu üksusi ja avaliku sektori asutusi selliste teenuste kavandamisel ja arendamisel kaaluma kasutajate vajadusi ja ligipääsetavust kooskõlas Euroopa 15. detsembri 2022. aasta deklaratsiooniga digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks ([6]). Samuti julgustatakse liidu üksusi ja avaliku sektori asutusi tagama, et puuetega inimesed, eakad ja muud kaitsetud rühmad saaksid avalikke teenuseid kasutada teistele kodanikele osutatavate teenustega võrreldaval tasemel.

(8) Uuel juhtimisstruktuuril, mille keskmes on Koostalitleva Euroopa nõukoda (edaspidi „nõukoda“), peaksid olema õiguslik volitus edendada koos komisjoniga liidu piiriülese koostalitlusvõime, sealhulgas Euroopa koostalitlusvõime raamistiku (EIF) ja muude ühiste õiguslike, korralduslike, semantiliste ja tehniliste koostalitluslahenduste, näiteks spetsifikatsioonide ja rakenduste edasiarendamist. Lisaks tuleks käesoleva määrusega kehtestada teatavate koostalitluslahenduste (edaspidi „Koostalitleva Euroopa lahendused“) selge ja kergesti äratuntav märgis. Edendada tuleks elujõulise kogukonna loomist avatud valitsemise tehnoloogialahenduste ümber.

(9) Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused täidavad koostalitluslahenduste väljatöötamisel aktiivset rolli. Samuti peaksid nad püüdma kaasata VKEsid, teadus- ja haridusorganisatsioone ning kodanikuühiskonda ja jagada sellise andmevahetuse tulemusi.

([6]) ELT C 23, 23.1.2023, lk 1.

(10) Avaliku sektori koostalitlusvõimet käsitleva kogu liitu hõlmava käsituse sidususe, hea valitsemistava põhimõtte ning isikuandmete ja isikustamata andmete vaba liikumise huvides kogu liidus tuleks võimalikult suurel määral ühtlustada reegleid kõigi liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste jaoks, kes kehtestavad siduvad nõuded üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele, ning seega mõjutada nende üksuste ja asutuste suutlikkust jagada andmeid oma võrgu- ja infosüsteemide kaudu. See eesmärk hõlmab komisjoni ja muid liidu üksusi ning liikmesriikide avaliku sektori asutusi kõigil haldustasanditel: riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Liidu üksustel on oluline roll liikmesriikidelt nõutava aruandluse andmete kogumisel. Seetõttu peaks ka selliste andmete koostalitlusvõime kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse.

(11) Põhiõigus isikuandmete kaitsele on tagatud eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2016/679 ([7]) ja (EL) 2018/1725 ([8]). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/58/EÜ ([9]) kaitstakse lisaks eraelu puutumatust ja side konfidentsiaalsust, sealhulgas isikuandmete ja isikustamata andmete lõppseadmesse talletamist ja andmetele lõppseadmest juurdepääsu käsitlevate tingimuste kaudu. Need liidu seadusandlikud aktid on aluseks jätkusuutlikule ja vastutustundlikule andmetöötlusele, sealhulgas ka juhul, kui andmekogumid sisaldavad nii isikuandmeid kui ka isikustamata andmeid. Käesolev määrus täiendab isikuandmete kaitset käsitlevaid liidu õigusakte, eelkõige määrusi (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 ning direktiivi 2002/58/EÜ, ega piira nende kohaldamist. Ühtegi käesoleva määruse sätet ei tohiks kohaldada ega tõlgendada viisil, mis vähendab või piirab õigust isikuandmete kaitsele või õigust eraelu puutumatusele ja side konfidentsiaalsusele.

(12) Piiriülest koostalitlusvõimet ei võimalda mitte ainult liikmesriikide tsentraliseeritud digitaristu, vaid ka detsentraliseeritud käsitus. See tähendab, et vajalik on haldusasutuste vaheline usaldus, mis võimaldab pidevat andmevahetust eri liikmesriikide kohalike haldusasutuste vahel, kasutamata tingimata riiklikke sõlmi. Seepärast on vaja välja töötada ühised koostalitluslahendused, mida saab korduskasutada kõigil haldustasanditel. Koostalitluslahendused võivad olla erinevas vormis alates kõrgematasemelistest vahenditest, nagu kontseptuaalsed raamistikud ja suunised, kuni tehnilisemate lahendusteni, nagu etalonarhitektuurid, tehnilised kirjeldused või standardid. Ka konkreetsed teenused ja rakendused ning dokumenteeritud tehnilised komponendid, nagu lähtekood, sealhulgas artefaktid ja tehisintellekti mudelid, võivad olla koostalitluslahendused, kui need käsitlevad piiriülese koostalitlusvõime õiguslikke, korralduslikke, semantilisi või tehnilisi aspekte. Vajadus piiriülese digitaalse suhtluse järele kasvab ja see eeldab lahendusi, mis suudavad neid vajadusi rahuldada. Käesoleva määrusega soovitakse hõlbustada ja soodustada andmevahetust kõigil haldustasanditel ning vältida piiriüleseid tõkkeid ja halduskoormust, suurendades seeläbi kogu liidus avalike teenuste tõhusust.

(13) Koostalitlusvõime hõlbustab poliitika edukat rakendamist, eriti valdkondades, millel on tugev seos avaliku sektoriga, nagu justiits- ja siseküsimused, maksustamine ja toll, transport, energia, tervishoid, põllumajandus ja tööhõive ning ettevõtluse ja tööstuse reguleerimine. Valdkonnapõhise koostalitlusvõime puhul esineb aga oht, et erinevate või kokkusobimatute lahenduste vastuvõtmine riiklikul või valdkondlikul tasandil tekitab uusi elektroonilisi tõkkeid, mis takistavad siseturu nõuetekohast toimimist ja sellega seotud liikumisvabadusi. Lisaks võib see kahjustada turgude avatust ja konkurentsivõimet ning üldhuviteenuste osutamist kodanikele ja ettevõtjatele. Seepärast peaks käesolev määrus hõlbustama, soodustama ja reguleerima ka valdkondadevahelist koostalitlusvõimet, toetades seeläbi digitaalsete avalike teenuste tõkete, vastuolude ja killustatuse kõrvaldamist.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

(14) Selleks, et kaotada liidu koostalitlusmaastiku killustatus, tuleks liidus edendada ühist arusaama koostalitlusvõimest ja koostalituslahenduste terviklikku käsitust. Struktureeritud koostööga tuleks toetada meetmeid, millega edendatakse digivalmidust ja sisseprojekteeritud koostalitlusvõimet. Lisaks peaks see edendama selliste digiteenuste taristute ja nende komponentide tõhusat haldamist ja kasutamist liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste poolt, mis võimaldavad luua ja osutada kestlikke ja tõhusaid avalikke teenuseid, et tagada ligipääsetavus kuni madalaima haldusüksuseni.

(15) Liidu üksused ja avaliku sektori asutused võivad kehtestada siduvad nõuded üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele. Tagamaks, et sellised teenused võimaldavad vahetada andmeid piiriüleselt, tuleks luua mehhanism, mis võimaldab avastada õiguslikke, korralduslikke, semantilisi ja tehnilisi tõkkeid piiriülesele koostalitlusvõimele (edaspidi „koostalitlusvõime hindamine“). Mehhanism peaks tagama piiriülese koostalitlusvõime aspektide piisava arvessevõtmise kõigis otsustes, mis võivad mõjutada selliste teenuste ülesehitust.

(16) Siduvate nõuete kehtestamisel üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele on oluline keskenduda koostalitlusvõime aspektile poliitikakujundamise protsessi võimalikult varases etapis, järgides vaikimisi digitaalsuse ja sisseprojekteeritud koostalitlusvõime käsitust. Seepärast peaks liidu üksus või avaliku sektori asutus, kes kavatseb kehtestada piiriülest koostalitlusvõimet käsitlevad siduvad nõuded ühele või mitmele üleeuroopalisele digitaalsele avalikule teenusele, näiteks otsuses (EL) 2022/2481 osutatud oluliste avalike teenuste digitaliseerimise käigus, tegema koostalitlusvõime hindamise. Selle ülesande tulemuslikkuse ja tõhususe tagamiseks võib liikmesriik otsustada, milliseid sisemisi ressursse kasutatakse ja millist koostööd tema avaliku sektori asutused teevad, et toetada kõnealuste koostalitlusvõime hindamiste tegemist.

(17) Koostalitlusvõime hindamist on vaja, et mõista kavandatavate nõuete mõju ulatust ning teha ettepanekuid selliste meetmete võtmiseks, millega saadakse kasu ja tegeletakse võimalike kuludega. Olukordades, kus koostalitlusvõime hindamine ei ole kohustuslik, peaks liidu üksusel või avaliku sektori asutusel olema võimalik teha koostalitlusvõime vabatahtlik hindamine. Seepärast edendab käesolev määrus koostalitlusvõimet üldiselt.

(18) Siduv nõue võib olla seaduse, määruse, haldusnormi, lepingu, pakkumiskutse või muu ametliku dokumendi õiguslik, korralduslik, semantiline või tehniline kohustus, keeld, tingimus, kriteerium või piirang. Siduvad nõuded mõjutavad seda, kuidas kavandatakse, hangitakse, arendatakse ja rakendatakse üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid ning nende osutamiseks kasutatavaid võrgu- ja infosüsteeme, mõjutades seeläbi nende teenuste sissetulevaid või väljaminevaid andmevooge. Sellised ülesanded nagu arendav hooldus, mis ei too kaasa sisulisi muutusi, turvauuendid või tehnilised ajakohastused või lihtsalt standardsete info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) seadmete hankimine ei mõjuta tavaliselt üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülest koostalitlusvõimet ega too seetõttu kaasa kohustuslikku koostalitlusvõime hindamist käesoleva määruse tähenduses.

(19) Koostalitlusvõime hindamiste käsitus peaks olema proportsionaalne ja diferentseeritud vastavalt hindamise tasemele ja ulatusele. Mõnel juhul võib olla mõistlik ja ökonoomne see, et koostalitlusvõime hindamine viiakse läbi rohkem kui ühe projekti suhtes, näiteks kui avaliku sektori asutused kavatsevad luua ühise rakendus- või töötlemisplatvormi. Sellistel juhtudel oleks väga soovitav, et koostalitlusvõime hindamine läheks kaugemale Koostalitleva Euroopa eesmärkide saavutamisest ja keskenduks koostalitlusvõime täielikule rakendamisele. Samamoodi peaksid nõuded koostalitlusvõime hindamistele, mis tehakse üksikute projektide rakendamise tasandil, näiteks kohalikus haldusasutuses, olema pragmaatilised ja võimaldama kitsast fookust, võttes arvesse asjaolu, et koostalitlusvõime hindamistest saadakse laiemat kasu üldiselt poliitika kujundamise ning etalonarhitektuuri, spetsifikatsioonide ja standardite väljatöötamise varases etapis. Koostalitlusvõime hindamist käsitlevate suuniste vastuvõtmisel peaks nõukoda võtma muu hulgas arvesse piirkondlike ja kohalike avaliku sekotri asutuste suutlikkust ning vältima liigset halduskoormust.

(20) Otseselt mõjutatud isikutega või nende esindajatega konsulteerimise käigus peaks liidu üksusel või avaliku sektori asutusel olema võimalik kasutada väljakujunenud konsulteerimistavasid ja ajakohaseid andmeid.

(21) Koostalitlusvõime hindamisel tuleks hinnata, milline on kavandatavate, üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele kehtestatud siduvate nõuete mõju piiriülesele koostalitlusvõimele, võttes näiteks arvesse kõnealuse mõju päritolu, laadi, eripära ja ulatust. Hindamise tulemusi tuleks arvesse võtta, kui määratakse kindlaks asjakohased meetmed, mida on vaja võtta siduvate nõuete kehtestamiseks üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele või selliste nõuete muutmiseks.

(22) Liidu üksus või avaliku sektori asutus peaks avaldama koostalitlusvõime hindamise tulemuste aruande avalikus kohas, mille on kindlaks määranud liikmesriikide pädevad asutused või liidu üksuste koostalitlusvõime koordinaatorid, vähemalt ametlikul veebisaidil masinloetaval kujul. Aruande avaldamine ei tohiks kahjustada intellektuaalomandi õigusi ega ärisaladusi ning seda tuleks piirata, kui see on põhjendatud avaliku korra või julgeolekuga. Järgida tuleks isikuandmete kaitset reguleerivat liidu õigust. Liidu üksus või avaliku sektori asutus peaks jagama koostalitlusvõime hindamiste tulemusi elektrooniliselt nõukojaga. Selle põhjal peaks nõukoda koostama analüüse ja esitama ettepanekuid, et parandada üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülest koostalitlusvõimet. Nõukoja ettepanekud tuleks avaldada Koostalitleva Euroopa portaalis.

(23) Koostalitlusvõime hindamise aruannete jaoks on vaja ühist kontrollnimekirja, et hõlbustada kõnealuste hindamiste tegemisel liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste ülesannete täitmist ning võimaldada nõukojal esitada nende tulemuste põhjal soovitusi piiriülese koostalitlusvõime parandamiseks. Seega tuleks aruandes, milles esitatakse koostalitlusvõime hindamise tulemused, esitada kokkuvõte sellest, milline on hinnatud nõude mõju piiriülese koostalitlusvõime õiguslikule, korralduslikule, semantilisele, tehnilisele ja juhtimisalasele mõõtmele ning milline on kõnealuse mõju kõrvaldamiseks kasutatava Koostalitleva Euroopa lahenduse liik ja allesjäänud tõkked, mida ei ole veel kõrvaldatud. Kõnealuse ühise kontrollnimekirja kasutamist tuleks täiendavalt selgitada nõukoja poolt vastu võetud suunistes.

(24) Komisjon peaks pakkuma kasutajasõbralikke vahendeid hindamiste tulemuste käsitlemiseks ja edastamiseks, sealhulgas masinloetavas vormingus. Koostalitlusvõime hindamise aruannete veebipõhise vahendi eesmärk peaks olema pakkuda lihtsat ja kasutajasõbralikku liidest selliste aruannete koostamiseks ja avaldamiseks. Seire otstarbel võiks kasutada standarditud aruandlusväljundit masinloetavas vormingus. Selline vahend peaks hõlbustama ka masintõlget ja olema integreeritud Koostalitleva Euroopa portaali. Koostalitlusvõime ja sujuva integreerimise edendamiseks tuleks veebipõhises vahendis kasutada ja järgida ka koostalitlusvõime hindamise aruannete ühise kontrollnimekirja alusel koostatud avatud andmemudelit. Väga oluline on pakkuda sellist rakendusliidest, mis võimaldab integreerida vahendi olemasolevatesse aruandlusplatvormidesse, saavutades seeläbi suurima võimaliku kasulikkuse ja tõhususe kõigi sidusrühmade jaoks. Kuigi veebipõhise vahendi kasutamine peaks olema vabatahtlik, tuleks liidu üksuse või avaliku sektori asutuse kohustus avaldada aruanne, milles esitatakse koostalitlusvõime hindamise tulemused avalikus kohas, lugeda täidetuks vajalike andmete esitamise ja nende Koostalitleva Euroopa portaalis avaldamise võimaldamise kaudu.

(25) Koostalitluslahendusi otsivatel liidu üksustel või avaliku sektori asutustel peaks olema võimalik taotleda teistelt liidu üksustelt või avaliku sektori asutustelt koostalitluslahendusi, mida kõnealused asutused või üksused kasutavad, näiteks head tavad, spetsifikatsioonid ja tarkvarakood, ja nendega seotud dokumente. Jagamine peaks saama vaikimisi normiks. Lisaks peaksid liidu üksused või avaliku sektori asutused püüdma välja töötada uusi või edasi arendada olemasolevaid koostalitluslahendusi. Seda tehes peaksid nad, kui kaalutavad lahendused on samaväärsed, eelistama lahendusi, millega ei kaasne piiravad litsentsimistingimused. Koostalitluslahenduste jagamist ei tohiks siiski käsitada nõudena, mille kohaselt liidu üksused ja avaliku sektori asutused on kohustatud loobuma oma intellektuaalomandiõigustest.

(26) Kui haldusasutused jagavad oma lahendusi teiste haldusasutuste või üldsusega, tegutsevad nad avalikes huvides. See on veelgi olulisem uuenduslike tehnoloogiate puhul. Näiteks muudab avatud kood algoritmid läbipaistvaks ning võimaldab sõltumatuid auditeid ja koodiosade korduskasutamist. Koostalitluslahenduste jagamine haldusasutuste vahel peaks aitama saavutada avaliku sektori jaoks digitehnoloogia avatud ökosüsteemi, mis võib tuua mitmesugust kasu.

(27) Kui nõukoda jälgib soovitatud koostalitluslahenduste sidusust ja pakub välja meetmeid, et tagada nende kokkusobivus olemasolevate sama eesmärgiga lahendustega, tuleks arvesse võtta lahenduste vananemist.

(28) EIF peaks tagama sidususe ja see peaks olema ühtseks lähtekohaks avalike teenuste sektori koostalitlusvõime liidu käsituses. Lisaks võivad koostalitlusvõime eriraamistikud käsitleda konkreetsete sektorite, valdkondade või haldustasandite vajadusi. Need raamistikud, mis ei ole oma olemuselt siduvad, peaksid veelgi edendama koostalitluslahenduste rakendamist ja sisseprojekteeritud koostalitlusvõime käsitust.

(29) EIF peaks muu hulgas edendama avalikus sektoris mitmekeelsuse põhimõtet.

(30) EIFi peaks arendama nõukoda. Nõukotta peaks kuuluma üks esindaja igast liikmesriigist ja üks esindaja komisjonist. Nii on liikmesriigid koos komisjoniga EIFi arendamise ja rakendamise keskmes. Nõukoda peaks EIFi vajaduse korral ajakohastama.

(31) EIFi täiendavates koostalitusvõime eriraamistikes tuleks liidu tasandil välja töötatud olemasolevaid valdkondlikke raamistikke, näiteks tervishoiusektoris, arvesse võtta, mitte neid piirata.

(32) Koostalitlusvõime on otseselt seotud avatud spetsifikatsioonide ja standardite kasutamisega ning neist sõltuv. Seetõttu peaks liidu avalikul sektoril olema lubatud leppida kokku valdkondadevahelistes avatud spetsifikatsioonides ja muudes lahendustes, millega edendada koostalitlusvõimet. Uue raamistikuga tuleks ette näha selge protsess, kuidas tulevikus luua ja edendada soovitatud koostalitluslahendusi, mis kannavad märgist „Koostalitleva Euroopa lahendus“. Nii on avalikul sektoril ühtsem hääl, et tuua laiemates aruteludes esile avaliku sektori vajadused ja avalikud väärtused. Nõukoda peaks kokku leppima üldistes kriteeriumides, millele koostalitluslahendused peaksid vastama. Nõukojal peaks olema võimalik oma soovitused tagasi võtta. Kui nõukoda võtab oma soovitused tagasi, tuleks märgis „Koostalitleva Euroopa lahendus“ asjaomaste koostalitluslahenduste juurest eemaldada ning kõnealused koostalitluslahendused tuleks vajaduse korral Koostalitleva Euroopa portaalist kustutada.

(33) Paljud avalikus sektoris kasutatavad koostalitlusvõime spetsifikatsioonid võiksid tuleneda kehtivast liidu õigusest. Seepärast on vaja luua seos kõigi selliste üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste spetsifikatsioonide vahel, mille kasutamine on liidu õiguse kohaselt kohustuslik. Rakendusasutustel ei ole alati lihtne leida nõuete kõige uuemat versiooni masinloetavas vormingus. Ühtne kontaktpunkt Koostalitleva Euroopa portaali näol ja selged reeglid sellise teabe metaandmete kohta peaksid aitama avaliku sektori asutustel tagada, et nende digiteenuste taristud vastavad kehtivatele ja tulevastele reeglitele.

(34) Koostalitluslahenduste, -hindamiste ja -teadmiste ning koostalitlusvõime kogukonna jaoks tuleks luua Koostalitleva Euroopa portaal, mis tugineks olemasolevatele algatustele ning toimiks hõlpsasti juurdepääsetava lähtepunktina. Koostalitleva Euroopa portaal tuleks luua lingina ametlikele allikatele ning käesoleva määrusega loodud Koostalitleva Euroopa kogukond peaks saama anda sellesse oma panuse.

(35) Koostalitleva Euroopa portaal peaks tegema üldsuse jaoks kättesaadavaks ja otsingutega leitavaks koostalitluslahendused, mis järgivad selliseid EIFi põhimõtteid nagu ligipääsetavus, tehniline neutraalsus, korduskasutatavus, turvalisus ja privaatsus. Tuleks selgelt eristada Koostalitleva Euroopa lahendusi, mida soovitab nõukoda, ning muid koostalitluslahendusi, mille hulka kuuluvad näiteks lahendused, mida jagatakse ettenägelikult avaliku halduse asutustes korduskasutamiseks, liidu poliitikaga seotud lahendused ja riiklike portaalide asjakohased lahendused. Koostalitleva Euroopa portaalis olevaid kasutusjuhtumeid peaks olema võimalik otsida riikide või nende poolt toetatavate avalike teenuste liikide kaupa. Nõukojaga tuleks konsulteerida selle üle, kuidas Koostalitleva Euroopa portaalis lahendusi liigitada.

(36) Kuna avatud lähtekood võimaldab kasutajatel aktiivselt hinnata ja kontrollida lahenduste koostalitlusvõimet ja turvalisust, on oluline, et koostalitluslahenduste rakendamist toetaks avatud lähtekood. Sellega seoses tuleks edendada avatud lähtekoodi litsentside kasutamist, et suurendada õigusselgust ja litsentside vastastikust tunnustamist liikmesriikides. Komisjon juba pakub lahendust sellise litsentsimise jaoks Euroopa Liidu tarkvara vaba kasutuse litsentsiga (EUPL). Liikmesriikide portaalid, kuhu on kogutud Koostalitleva Euroopa portaaliga seotud avatud lähtekoodiga lahendused, peaksid võimaldama EUPLi kasutamist, välistamata seejuures võimalust, et sellised portaalid võivad lubada kasutada muid avatud lähtekoodi litsentse.

(37) Praegu sõltuvad elektrooniliselt osutatavad või hallatavad liidu avalikud teenused tihti liiduvälistest teenuseosutajatest. Liidu strateegilistes huvides on säilitada ja arendada olulist tehnoloogilist võimekust, et kindlustada oma digitaalne ühtne turg ning eelkõige tagada teenuste osutamine, kaitsta elutähtsaid võrgu- ja infosüsteeme ning pakkuda olulisi avalikke teenuseid. Koostalitleva Euroopa tugimeetmed peaksid aitama haldusasutustel areneda ning neil peaks olema võimalik vastu võtta uusi väljakutseid ja tegeleda uute valdkondadega piiriüleses kontekstis. Koostalitlusvõime aitab vältida tehnoloogilist kinnistumist, võimaldab tehnilist arengut ja edendab innovatsiooni, mis peaks suurendama liidu üleilmset konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat.

(38) On vaja luua juhtimismehhanism, et hõlbustada liidu poliitika rakendamist viisil, mis tagab koostalitlusvõime. See mehhanism peaks keskenduma poliitikameetmete koostalitlusvõimelisele digitaalsele rakendamisele pärast seda, kui need on õigusaktide kujul vastu võetud, ning peaks aitama töötada välja koostalitluslahendusi vajadustest lähtuvalt. Mehhanism peaks toetama avaliku sektori asutusi. Nõukoda peaks tegema avaliku sektori asutusi toetavate poliitika rakendamise tugiprojektide ettepanekud komisjonile, kes peaks tugiprojektide loomise üle otsustama, võttes igakülgselt arvesse võimalikku vajadust poliitika selliste mitteautentsete masintäidetavate versioonide järele nagu näidisrakendusmudelid või -kood, mida saab korduskasutada kõigil haldustasanditel.

(39) Kõik haldustasandid peaksid avalike teenuste kavandamisel, arendamisel ja pakkumisel tegema koostööd uuenduslike organisatsioonidega, sealhulgas äriühingute ja mittetulundusüksustega. Avaliku sektori asutuste, teadus- ja haridusasutuste, iduettevõtjate ja uuenduslike VKEde vahelise GovTech-koostöö ning kodanikuühiskonna organisatsioonide CivicTech-koostöö toetamine on mõjus vahend avaliku sektori innovatsiooni ja paindlikkuse toetamiseks ning koostalitlusvahendite kasutamise edendamiseks era- ja avaliku sektori seas. Toetades liidus sellist avatud GovTechi ökosüsteemi, mis ühendab piiriüleselt avaliku ja erasektori osalejaid ning hõlmab eri haldustasandeid, saaks töötada välja uuenduslikke algatusi GovTechi koostalitluslahenduste kavandamiseks ja kasutuselevõtuks.

(40) Ühiste innovatsioonivajaduste ja -prioriteetide kindlakstegemine ning keskendumine ühisele piiriülesele tööle GovTechi ja katsetamise valdkonnas aitaks liidu avaliku sektori asutustel jagada riske, saadud kogemusi ja innovatsioonimeetmete tulemusi. Nendes meetmetes saab eelkõige ära kasutada liidu rikkalikku tehnoloogiavaldkonna iduettevõtjate ja VKEde mitmekesisust. Edukad GovTechi projektid ja innovatsioonimeetmed, mida katsetatakse Koostalitleva Euroopa innovatsioonimeetmete abil, peaksid aitama edendada GovTechi tööriistade ja koostalitluslahenduste laiemat korduskasutamist.

(41) Koostalitleva Euroopa tugimeetmed võiksid saada kasu ohututest katsekeskkondadest, tagades samal ajal vastutustundliku innovatsiooni ning asjakohaste riskimaandamis- ja kaitsemeetmete kasutamise. Selleks et tagada innovatsioonisõbralik, tulevikukindel ja häiretele vastupidav õigusraamistik, tuleks võimaldada selliste projektide läbiviimist koostalitlusvõime regulatiivliivakastides. Koostalitlusvõime regulatiivliivakastid peaksid koosnema kontrollitud testkeskkondadest, mis hõlbustavad uuenduslike lahenduste väljatöötamist ja testimist enne selliste lahenduste integreerimist avaliku sektori võrgu- ja infosüsteemidesse. Koostalitlusvõime regulatiivliivakastide loomise eesmärk peaks olema edendada uuenduslike lahenduste abil koostalitlusvõimet, luues kontrollitud katse- ja testkeskkonna, et tagada lahenduste kooskõla käesoleva määruse ja muu asjakohase liidu ja liikmesriikide õigusega, suurendada õiguskindlust novaatorite ja pädevate asutuste jaoks ning parandada arusaamist uute lahenduste võimalustest, riskidest ja mõjust. Selleks et tagada ühtne rakendamine kogu liidus ja mastaabisääst, on asjakohane kehtestada ühised õigusnormid koostalitlusvõime regulatiivliivakastide rakendamiseks. Euroopa Andmekaitseinspektoril on õigus vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artikli 58 lõike 2 punktile i määrata liidu üksustele koostalitlusvõime regulatiivliivakastidega seotud haldustrahve.

(42) Kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõikega 4 ning määruse (EL) 2018/1725 artikliga 5 ning ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/680 ([10]) artikli 4 lõike 2 kohaldamist, on vaja ette näha muudel eesmärkidel kogutud isikuandmete kasutamine selleks, et töötada koostalitlusvõime regulatiivliivakastis välja teatavaid avaliku huviga seotud koostalitluslahendusi. Kõik muud vastutavate töötlejate kohustused ja

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

andmesubjektide õigused, mis tulenevad määrustest (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 ning direktiivist (EL) 2016/680, jäävad kehtima. Eelkõige ei ole käesolev määrus õiguslik alus määruse (EL) 2016/679 artikli 22 lõike 2 punkti b ega määruse (EL) 2018/1725 artikli 24 lõike 2 punkti b tähenduses. Käesoleva määrusega tahetakse näha ette üksnes isikuandmete töötlemine koostalitlusvõime regulatiivliivakastis. Muu käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva isikuandmete töötlemise jaoks on vaja eraldi õiguslikku alust.

(43) Selleks et suurendada liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste poolse isikuandmete töötlemise läbipaistvust, peaks Koostalitleva Euroopa portaal võimaldama juurdepääsu teabele isikuandmete töötlemise kohta koostalitlusvõime regulatiivliivakastide kontekstis kooskõlas määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725.

(44) Koostalitlusprobleemidest arusaamist on vaja parandada, eelkõige avaliku sektori töötajate seas. Siin on kesksel kohal jätkuv koolitus ning selles valdkonnas tuleks soodustada koostööd ja koordineerimist. Lisaks Koostalitleva Euroopa lahenduste alastele koolitustele peaksid kõik algatused asjakohasel juhul hõlmama kogemuste ja lahenduste jagamist ning parimate tavade vahetamist ja edendamist või nendele tuginema. Selleks peaks komisjon välja töötama koolituskursusi ja koolitusmaterjale ning aitama kaasa koostalitlusvõime küsimusi käsitleva sertifitseerimisprogrammi väljatöötamisele, et edendada parimaid tavasid, personali kvalifikatsiooni ja tipptaseme kultuuri. Komisjon peaks aitama suurendada avaliku sektori koostalitlusvõimet käsitlevate koolituste üldist kättesaadavust ja kasutuselevõttu riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil kooskõlas liidu digioskuste strateegiatega. Komisjon ja liikmesriigid peaksid edendama suutlikkuse suurendamist, eelkõige avalikus halduses, käesoleva määruse rakendamiseks vajaliku ümberõppe ja oskuste täiendamise abil.

(45) Selleks et luua mehhanism, mis hõlbustab liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste vastastikust õppimist ja parimate tavade jagamist Koostalitleva Euroopa lahenduste rakendamisel liikmesriikides, on vaja kehtestada sätted vastastikuse hindamise protsessi kohta. Vastastikune hindamine peaks andma hinnatavale avaliku sektori asutusele väärtuslikke teadmisi ja soovitusi. Eelkõige võiksid need aidata hõlbustada tehnoloogia, vahendite, meetmete ja protsesside siiret vastastikuse hindamise osaliste vahel. Vastastikune hindamine peaks looma toimiva viisi parimate tavade jagamiseks erineva koostalitlusvõime küpsusastmega liikmesriikide ja liidu üksuste vahel. Vastastikust hindamist peaks saama korraldada vajaduse korral liidu üksuse või avaliku sektori asutuse taotlusel vabatahtlikkuse alusel. Selleks et vastastikuse hindamise protsess oleks kulutõhus, annaks selgeid ja veenvaid tulemusi, ning et vältida tarbetut halduskoormust, peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu suunised vastastikuse hindamise metoodika ja sisu kohta, lähtudes ilmnevatest vajadustest ja olles konsulteerinud nõukojaga.

(46) Nõukoda peaks hõlbustama Koostalitleva Euroopa struktureeritud koostöö üldise suuna arendamist avalike teenuste digitaalse sidumise ja koostalitlusvõime edendamisega liidus ning jälgima selle koostööga seotud strateegilist ja rakendustegevust. Nõukoda peaks oma ülesannete täitmisel arvesse võtma piiriüleseid koostalitlusreegleid ning olemasolevate võrgu- ja infosüsteemide jaoks juba rakendatud lahendusi.

(47) Teatavatele olemasolevatele liidu üksustele, nagu Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogule ja ühtse Euroopa terviseandmeruumi nõukogule, on tehtud ülesandeks muu hulgas suurendada koostalitlusvõimet konkreetses valdkonnas või poliitikatasandil. Ühelegi olemasolevale üksusele ei ole aga antud ülesannet tegeleda üleeuroopalistele digitaalsetele avalikele teenustele kehtestatud siduvate nõuetega. Nõukoda peaks toetama liidu üksusi, kes töötavad üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste koostalitlusvõimega seotud poliitika, meetmete ja lahendustega, näiteks semantilise koostalitlusvõimega andmeruumide ülekantavuse ja korduskasutatavuse jaoks. Nõukoda peaks suhtlema kõigi asjaomaste liidu üksustega, et tagada kooskõla ja koostoime piiriüleste ja sektoripõhiste koostalitlusmeetmete vahel. Selleks võib komisjon nõukoja eesistujana kutsuda koosolekule konkreetses päevakorraküsimuses pädevaid eksperte, sealhulgas piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning avatud lähtekoodi ja standardimiskogukondade esindajaid.

(48) Avaliku sektori koostalitlusvõime edendamiseks on vaja kõigi liikmesriikide ekspertide, praktikute, kasutajate ja huvitatud kodanike aktiivset osalemist ja pühendumist. Need jõupingutused hõlmavad kõiki haldustasandeid – nii riiklikku, piirkondlikku kui ka kohalikku tasandit – ning rahvusvaheliste partnerite, teadus- ja haridusasutuste ning asjaomaste kogukondade ja erasektori osalust. Selleks et kasutada ära nende eksperditeadmisi, oskusi ja loovust, peaks „spetsiaalne foorum – Koostalitleva Euroopa kogukond“ – aitama suunata tagasisidet, kasutaja- ja operatiivvajadusi, tegema kindlaks edasiarendamist vajavad valdkonnad ning liidu koostalitlusvõime alase koostöö prioriteedid. Koostalitleva Euroopa kogukonna loomine peaks toetama koostalitlusvaldkonna peamiste strateegiliste ja operatiivsete osalejate vahelist koordineerimist ja koostööd.

(49) Koostalitleva Euroopa kogukond peaks olema avatud kõigile huvitatud isikutele. Juurdepääs Koostalitleva Euroopa kogukonnale tuleks teha võimalikult lihtsaks, vältides tarbetuid tõkkeid ja halduskoormust. Koostalitleva Euroopa kogukond peaks tooma kokku avaliku ja erasektori sidusrühmad – sealhulgas kodanikud –, kellel on piiriülese koostalitlusvõime valdkonna teadmised ja erinev taust – näiteks akadeemiline sektor, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus, standardimine ja spetsifikatsioonid, ettevõtlus ja avalik haldus kõigil tasanditel. Soodustada tuleks aktiivset osalemist Koostalitleva Euroopa kogukonnas, sealhulgas tugimeetmete ja rahastamisvõimaluste kindlaksmääramise kaudu.

(50) Käesoleva määruse tulemusliku ja tõhusa rakendamise tagamiseks on vaja määrata kindlaks selle rakendamise eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused. Paljudes liikmesriikides juba on mõnel üksusel koostalitlusvõime arendamise roll. Need peaksid saama endale võtta käesoleva määruse kohase pädeva asutuse rolli ning kui riiklikke pädevaid asutusi on rohkem kui üks, tuleks nende seast määrata üks ühtne kontaktpunkt.

(51) Tuleks välja töötada Koostalitleva Euroopa tegevuskava kui liidu peamine vahend koostalitluslahendustesse tehtavate avaliku sektori investeeringute koordineerimiseks ning käesoleva määruse rakendamise tegevuskava koostamiseks. See peaks andma põhjaliku ülevaate valdkonna rahastamisvõimalustest ja -kohustustest ning integreerima vajaduse korral asjaomased liidu programmid. See peaks aitama luua koostoimet, koordineerida koostalitlusvõime arendamisega seotud rahalist toetust ning vältida dubleerimist kõigil haldustasanditel.

(52) Tuleks koguda teavet, et juhtida käesoleva määruse tulemuslikku ja tõhusat rakendamist, sealhulgas teavet nõukoja töö toetamiseks ning andmete andmist käesoleva määruse hindamiseks vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelisele parema õigusloome kokkuleppele ([11]). Seepärast peaks komisjon tegelema käesoleva määruse seire ja hindamisega. Hindamine peaks põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjusus, asjakohasus, ühtsus ja lisaväärtus, kusjuures erilist tähelepanu peaks pöörama mõjule, mida käesolev määrus avaldab üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülesele koostalitlusvõimele sujuva ja kättesaadava digitaalse avaliku teenuse võimaldina, halduskoormuse vähendamisele ning vajadusele täiendavate meetmete ja poliitikate järele liidu tasandil. See hindamine peaks olema ka võimalike tulevaste meetmete mõjuhinnangute aluseks. Lisaks peaks komisjon pärast nõukojaga konsulteerimist ette valmistama seire metoodika, protsessi ja näitajad. Seiremehhanismi kavandamisel tuleks viia miinimumini liikmesriikide halduskoormus, korduskasutades võimalikult palju olemasolevaid andmeallikaid ja luues koostoimet selliste olemasolevate seiremehhanismidega nagu digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks, e-valitsuse võrdlusalus ja otsusega (EL) 2022/2481 loodud digikümnendi poliitikaprogrammi 2030 trajektoorid.

(53) Komisjon peaks igal aastal koostama ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande koostalitlusvõime kohta liidus. See aruanne peaks hõlmama üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime alal tehtud edusamme, rakendamistõkkeid ja rakendamise tõuketegureid ning aja jooksul saavutatud tulemusi kooskõlas käesolevas määruses loetletud seireteemadega. Näitajate puhul, mille kohta andmed ei ole kättesaadavad, peaksid liikmesriigid esitama andmed õigeks ajaks nõukoja kaudu, et tagada aruande tulemuslik esitamine. Aruande kvaliteet sõltub andmete õigeaegsest kättesaadavusest.

([11]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

(54) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et kehtestada koostalitlusvõime regulatiivliivakastide loomise ja toimimise reeglid ja tingimused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([12]).

(55) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt tugevdada siseturgu üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime edendamisega, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(56) Käesolevat määrust tuleks hakata kohaldama kolme kuu möödumisel selle jõustumise kuupäevast, et anda liikmesriikidele ja liidu üksustele piisavalt aega määruse kohaldamiseks valmistuda. Seda aega on vaja nõukoja ja Koostalitleva Euroopa kogukonna loomiseks ning koostalitlusvõime koordinaatorite määramiseks. Lisaks peaks käesolev määrus andma liikmesriikidele ja liidu üksustele aega teha ettevalmistusi koostalitlusvõime hindamiste tulemuslikuks rakendamiseks ning igale liikmesriigile aega määrata üks või mitu riiklikku pädevat asutust ja ühtne kontaktpunkt. Seepärast tuleks koostalitlusvõime hindamist, liikmesriikide pädevaid asutusi ja ühtseid kontaktpunkte käsitlevaid sätteid kohaldada alates üheksa kuu möödumisest käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

(57) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõike 1 kohaselt ja ta esitas oma arvamuse 13. jaanuaril 2023, ([13])

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse meetmed üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime edendamiseks, aidates seeläbi kaasa aluseks olevate võrgu- ja infosüsteemide koostalitlusvõimele ühiste reeglite ja juhtimisraamistiku kehtestamisega.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste suhtes, kes reguleerivad, osutavad, haldavad või rakendavad üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid.

3. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira liikmesriikide pädevust määrata kindlaks, mida avalikud teenused endast kujutavad, ega nende suutlikkust määrata kindlaks kõnealuste teenuste protseduurireeglid või neid teenuseid osutada, hallata või rakendada.

4. Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust seoses nende avalikku julgeolekut, riigikaitset ja riiklikku julgeolekut puudutava tegevusega.

5. Käesolev määrus ei hõlma sellise teabe esitamist, mille avalikustamine oleks vastuolus liikmesriikide oluliste avaliku julgeoleku, riigikaitse või riikliku julgeoleku huvidega.

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

([13]) ELT C 60, 17.2.2023, lk 17.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „piiriülene koostalitlusvõime“ – liidu üksuste ja liikmesriikide avaliku sektori asutuste võime omavahel piiriüleselt suhelda, jagades digiprotsesside kaudu andmeid, teavet ja teadmisi, järgides sellise piiriülese suhtlusega seotud õiguslikke, korralduslikke, semantilisi ja tehnilisi nõudeid;

2) „üleeuroopalised digitaalsed avalikud teenused“ – digiteenused, mida liidu üksused või avaliku sektori asutused osutavad üksteisele või liidus asuvatele füüsilistele või juriidilistele isikutele ning mis nõuavad liikmesriikide piiride ülest, liidu üksuste vahelist või liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste vahelist suhtlust nende võrgu- ja infosüsteemide kaudu;

3) „võrgu- ja infosüsteem“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2555 ([14]) artikli 6 punktis 1 määratletud võrgu- ja infosüsteem;

4) „koostalitluslahendus“ – korduskasutatav vahend õiguslike, korralduslike, semantiliste või tehniliste nõuete jaoks, mis võimaldab piiriülest koostalitlusvõimet, näiteks kontseptuaalsed raamistikud, suunised, etalonarhitektuurid, tehnilised spetsifikatsioonid, standardid, teenused ja rakendused ning sellised dokumenteeritud tehnilised komponendid nagu lähtekood;

5) „liidu üksused“ – liidu institutsioonid, organid, ametid ja asutused, mis on loodud ELi lepingu, Euroopa Liidu toimimise lepingu või Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga või nende lepingute alusel;

6) „avaliku sektori asutus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024 ([15]) artikli 2 punktis 1 määratletud avaliku sektori asutus;

7) „andmed“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/868 ([16]) artikli 2 punktis 1 määratletud andmed;

8) „masinloetav vorming“ – direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punktis 13 määratletud masinloetav vorming;

9) „GovTech“ – avaliku ja erasektori osalejate tehnoloogiapõhine koostöö, mis toetab avaliku sektori digiüleminekut;

10) „standard“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012 ([17]) artikli 2 punktis 1 määratletud standard;

11) „IKT tehniline spetsifikatsioon“ – määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punktis 5 määratletud IKT tehniline spetsifikatsioon;

12) „avatud lähtekoodi litsents“ – litsents, millega õiguste omaja annab tarkvara korduskasutamiseks, taaslevitamiseks ja muutmiseks kõigil kasutuseesmärkidel ühepoolselt loa, mille suhtes võidakse kohaldada teatavaid tingimusi, ning millega seoses tehakse tarkvara lähtekood kasutajatele ühtviisi kättesaadavaks;

13) „kõrgeim juhtimistasand“ – halduslikult kõige kõrgema tasandi juht, juhtkond või koordineerimise ja järelevaatamisega tegelev organ, võttes arvesse iga liidu üksuse kõrgema taseme juhtimise korda;

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

14) „koostalitlusvõime regulatiivliivakast“ – kontrollitud keskkond, mille on loonud liidu üksus või avaliku sektori asutus uuenduslike koostalitluslahenduste väljatöötamiseks, treenimiseks, testimiseks ja valideerimiseks tegelikes tingimustes, kui see on asjakohane, toetades piiratud aja jooksul regulatiivse järelevalve all üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülest koostalitlusvõimet;

15) „siduv nõue“ – juriidiline, korralduslik, semantiline või tehniline kohustus, keeld, tingimus, kriteerium või piirang, mille liidu üksus või avaliku sektori asutus on kehtestanud seoses ühe või mitme üleeuroopalise digitaalse avaliku teenusega ja mis mõjutab piiriülest koostalitlusvõimet.

Artikkel 3

Koostalitlusvõime hindamine

1. Enne otsuse tegemist uute või oluliselt muudetud siduvate nõuete kohta, teeb liidu üksus või avaliku sektori asutus koostalitlusvõime hindamise.

Kui seoses siduvate nõuetega on koostalitlusvõime hindamine juba tehtud või kui nõudeid rakendatakse liidu üksuste pakutavate lahenduste abil, ei nõuta asjaomaselt avaliku sektori asutuselt nende nõuetega seoses uut koostalitlusvõime hindamist. Üks koostalitlusvõime hindamine võib hõlmata mitme siduva nõude kogumit.

Asjaomane liidu üksus või avaliku sektori asutus võib koostalitlusvõime hindamise läbi viia ka muudel juhtudel.

2. Koostalitlusvõime hindamise käigus tehakse kindlaks ja hinnatakse asjakohasel viisil järgmist:

a) siduvate nõuete mõju piiriülesele koostalitlusvõimele, kasutades toetusvahendina artiklis 6 osutatud Euroopa koostalitlusvõime raamistikku (EIF);

b) sidusrühmad, kelle jaoks siduvad nõuded on asjakohased;

c) artiklis 7 osutatud Koostalitleva Euroopa lahendused, mis toetavad siduvate nõuete rakendamist.

Asjaomane liidu üksus või avaliku sektori asutus avaldab koostalitlusvõime hindamise tulemuste aruande, sealhulgas lisas loetletud üksikasjad, ametlikul veebisaidil masinloetaval kujul, hõlbustades masintõlget, ning jagab seda elektrooniliselt Koostalitleva Euroopa nõukojaga (edaspidi „nõukoda“). Käesolevas lõikes sätestatud nõuded ei piira liikmesriikide kehtivaid dokumentidele juurdepääsu reegleid. Kõnealuse aruande avaldamise nõue ei tohi kahjustada intellektuaalomandi õigusi, ärisaladusi, avalikku korda ega julgeolekut.

3. Liidu üksused ja avaliku sektori asutused võivad otsustada, milline asutus pakub koostalitlusvõime hindamiseks vajalikku tuge. Komisjon pakub koostalitlusvõime hindamise toetamiseks tehnilisi vahendeid, sealhulgas veebipõhist vahendit, mis hõlbustab aruande koostamist ja selle avaldamist artiklis 8 osutatud Koostalitleva Euroopa portaalis.

4. Asjaomane liidu üksus või avaliku sektori asutus konsulteerib otseselt mõjutatud teenuste saajatega, sealhulgas kodanikega, või nende esindajatega. Selline konsulteerimine ei piira äri- või avalike huvide ega selliste teenuste turvalisuse kaitset.

5. Nõukoda võtab hiljemalt 12. jaanuariks 2025 vastu artikli 15 lõike 5 punktis a osutatud suunised.

Artikkel 4

Koostalitluslahenduste jagamine ja korduskasutamine liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste vahel

1. Liidu üksus või avaliku sektori asutus teeb igale teisele liidu üksusele või avaliku sektori asutusele, kes seda taotleb, kättesaadavaks üleeuroopalist digitaalset avalikku teenust toetava koostalitluslahenduse, sealhulgas tehnilise dokumentatsiooni ja, kui see on asjakohane, versiooniajaloo, dokumenteeritud lähtekoodi ning viited avatud standarditele või tehnilistele kirjeldustele, mida kasutati.

Jagamiskohustust ei kohaldata järgmiste koostalitluslahenduste suhtes:

a) lahendused, mis toetavad protsesse, mis jäävad väljapoole asjaomase liidu üksuse või avaliku sektori asutuse avalikku ülesannet, mis on kindlaks määratud seaduse või muude siduvate normidega või selliste normide puudumisel vastavalt asjaomase liidu üksuse või liikmesriigi üldisele haldustavale, tingimusel et avaliku ülesande sisu on läbipaistev ja kontrollitav;

b) lahendused, mille intellektuaalomandiõigused kuuluvad kolmandatele isikutele, kes piiravad võimalust lahenduse jagamiseks korduskasutamise eesmärgil;

c) lahendused, millele juurdepääs on välistatud või piiratud järgmistel põhjustel:

   i) nõukogu direktiivi 2008/114/EÜ ([18]) artikli 2 punktis d määratletud elutähtsate infrastruktuuride kaitsega seotud tundlik teave;

   ii) riigikaitse või avaliku julgeoleku, sealhulgas riikliku elutähtsa taristu kaitse.

2. Selleks et korduskasutav üksus saaks koostalitluslahendust iseseisvalt hallata, täpsustab jagav üksus kõik tingimused, mida kohaldatakse lahenduse korduskasutamise suhtes, sealhulgas korduskasutavale üksusele seoses koostöö, toe ja hooldusega antud tagatised. Sellised tingimused võivad hõlmata ka jagava üksuse vastutuse välistamist juhul, kui korduskasutav üksus koostalitlusvõime lahendust väärkasutab. Enne koostalitluslahenduse vastuvõtmist esitab korduskasutav üksus taotluse alusel jagavale üksusele lahenduse kohta hinnangu, mis puudutab tema suutlikkust hallata iseseisvalt korduskasutatava koostalitluslahenduse küberturvalisust ja arengut.

3. Lõikes 1 sätestatud kohustust võib täita, avaldades asjakohase sisu Koostalitleva Euroopa portaalis või Koostalitleva Euroopa portaaliga ühendatud portaalis, kataloogis või hoidlas. Sellisel juhul ei kohaldata jagava üksuse suhtes lõiget 2. Asjakohase sisu Koostalitleva Euroopa portaalis avaldamise korraldab komisjon jagava üksuse taotlusel.

4. Liidu üksus või avaliku sektori asutus või koostalitluslahendust korduskasutav kolmas isik võib seda kohandada vastavalt oma vajadustele, välja arvatud juhul, kui kolmandale isikule kuuluvad intellektuaalomandi õigused piiravad koostalitluslahenduse kohandamist. Kui koostalitluslahendus avalikustati lõike 3 kohaselt, avalikustatakse kohandatud koostalitluslahendus samal viisil.

5. Jagavad ja korduskasutavad üksused võivad sõlmida kokkuleppe koostalitluslahenduse edasise arendamisega seotud kulude jagamise kohta.

6. Koostalitluslahenduste rakendamise üle otsustamisel seavad liidu üksused ja avaliku sektori asutused esikohale selliste koostalitluslahenduste rakendamise, millel ei ole piiravaid litsentsimistingimusi, näiteks avatud lähtekoodiga lahendused, kui need koostalitluslahendused on funktsioonide, kogukulu, kasutajakesksuse, küberturvalisuse või muude asjakohaste objektiivsete kriteeriumide poolest samaväärsed. Komisjon toetab selliste koostalitluslahenduste kindlakstegemist, nagu on sätestatud artiklis 9.

7. Nõukoda võtab vastu suunised koostalitluslahenduste jagamise kohta.

([18]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

2. peatükk

Euroopa koostalitlusvõime võimaldid

Artikkel 5

Üldpõhimõtted

1. Komisjon avaldab Koostalitleva Euroopa lahendused ja EIFi koos dokumenteeritud lähtekoodi ja metaandmetega elektroonilisel teel Koostalitleva Euroopa portaalis, vormingus, mis on avatud, masinloetav, ligipääsetav puuetega inimestele kooskõlas direktiividega (EL) 2016/2102 ([19]) ning (EL) 2019/882, ([20]) otsingutega leitav ja asjakohasel juhul korduskasutatav. Koostalitleva Euroopa lahenduste masintõlgitud versioonid avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes.

2. Nõukoda jälgib soovitatud koostalitluslahenduste üldist sidusust ja pakub välja meetmeid, millega tagada vajaduse korral nende ühilduvus muude koostalitluslahendustega, millel on ühine eesmärk, toetades samal ajal vajaduse korral vastastikust täiendavust uue tehnoloogiaga või uuele tehnoloogiale üleminekut.

Artikkel 6

Euroopa koostalitlusvõime raamistik ja koostalitlusvõime eriraamistikud

1. Nõukoda töötab välja Euroopa koostalitlusvõime raamistiku (EIF). Ta esitab EIFi komisjonile vastuvõtmiseks. Kui komisjon võtab EIFi vastu, avaldab ta selle *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. EIF annab õiguslikku, korralduslikku, semantilist ja tehnilist koostalitlusvõimet ning nende juhtimist käsitleva mudeli ja soovitused, mis on suunatud kõigile käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatele üksustele omavahelise suhtlemise hõlbustamiseks võrgu- ja infosüsteemide kaudu. EIFi võetakse arvesse artiklis 3 ja lisas osutatud koostalitlusvõime hindamisel.

3. Komisjon võib pärast nõukojaga konsulteerimist võtta vastu muid koostalitlusvõime raamistikke (koostalitlusvõime eriraamistikud), mis on mõeldud konkreetsete sektorite või haldustasandite vajaduste jaoks. Koostalitlusvõime eriraamistikud põhinevad EIFil. Nõukoda hindab koostalitlusvõime eriraamistike kooskõla EIFiga. Komisjon avaldab koostalitlusvõime eriraamistikud Koostalitleva Euroopa portaalis.

4. Kui liikmesriik töötab välja riikliku koostalitlusvõime raamistiku ja muud asjakohased riiklikud poliitikameetmed, strateegiad või suunised, võtab ta igati arvesse EIFi.

Artikkel 7

Koostalitleva Euroopa lahendused

1. Nõukoda soovitab koostalitluslahendusi üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriüleseks koostalitlusvõimeks. Kui nõukoda soovitab koostalitluslahendust, kannab see märgist „Koostalitleva Euroopa lahendus“ ja see avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis, tehes selget vahet Koostalitleva Euroopa lahenduste ja muude lahenduste vahel. Kui nõukoda võtab oma soovituse tagasi, eemaldatakse märgis „Koostalitleva Euroopa lahendus“, ja vajaduse korral kustutatakse lahendus Koostalitleva Euroopa portaalist.

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

2. Koostalitleva Euroopa lahendused peavad järgima avatuse ja korduskasutamise põhimõtteid ning vastama artikli 15 lõike 5 punktis i osutatud kriteeriumidele.

Artikkel 8

Koostalitleva Euroopa portaal

1. Komisjon loob portaali, mis on üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime valdkonna ühtne kontaktpunkt (edaspidi „Koostalitleva Euroopa portaal“). Koostalitleva Euroopa portaal on elektrooniliselt ja tasuta kättesaadav kõigile kodanikele, sealhulgas puuetega inimestele. Koostalitleva Euroopa portaalil on vähemalt järgmised ülesanded:

a) tagada kasutajasõbralik juurdepääs Koostalitleva Euroopa lahendustele, mille puhul saab otsinguid teha vähemalt liikmesriikide ja avalike teenuste kaupa;

b) tagada juurdepääs muudele koostalitluslahendustele, mis ei ole „Koostalitleva Euroopa lahendus“, näiteks järgmistele lahendustele:

   i) artikli 4 lõike 3 kohaselt jagatud lahendused;

   ii) liidu muude poliitikameetmetega ette nähtud lahendused;

   iii) muudes Koostalitleva Euroopa portaaliga ühendatud portaalides, kataloogides või hoidlates avaldatud lahendused;

c) tagada juurdepääs määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 13 kohaselt viitamiseks sobivatele IKT tehnilistele spetsifikatsioonidele;

d) tagada juurdepääs teabele isikuandmete töötlemise kohta artiklites 11 ja 12 osutatud koostalitlusvõime regulatiivliivakastides, kui on tuvastatud suur oht andmesubjektide õigustele ja vabadustele, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/679 artikli 35 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 39, ning juurdepääs teabele reageerimismehhanismide kohta, millega seda ohtu kiiresti leevendada, sealhulgas, kui asjakohane, andmekaitsealase mõjuhinnangu avalikustamist;

e) edendada artiklis 16 osutatud teadmiste vahetamist Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmete vahel, näiteks luua tagasisidesüsteem, et nad saaksid väljendada oma seisukohti nõukoja kavandatud meetmete kohta või väljendada huvi osaleda käesoleva määruse rakendamisega seotud meetmetes;

f) loetleda koostalitlusvõimet toetavaid parimaid tavasid ja jagada teadmisi, sealhulgas vajaduse korral suunised riigihangete, küberturvalisuse, IT-integratsiooni ja andmehalduse kohta;

g) tagada juurdepääs artiklis 20 osutatud koostalitlusvõimest tulenevatele seireandmetele;

h) võimaldada kodanikel, ettevõtjatel, eelkõige VKEdel, ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel anda avaldatud sisu kohta tagasisidet.

2. Nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku avaldada Koostalitleva Euroopa portaalis muid koostalitluslahendusi või lasta neile Koostalitleva Euroopa portaalis viidata.

3. Koostalitleva Euroopa portaali kaudu kättesaadavad lahendused

a) ei tohi sõltuda kolmandate isikute õigustest, mis takistavad nende levitamist ja kasutamist;

b) ei tohi sisaldada isikuandmeid ega konfidentsiaalset teavet;

c) peavad olema suurel määral kooskõlas Koostalitleva Euroopa lahendustega, mida saab tõendada artiklis 3 ja lisas osutatud koostalitlusvõime hindamise tulemuste avaldamisega;

d) tehakse kättesaadavaks litsentsiga, mis võimaldab teistel liidu üksustel või avaliku sektori asutustel neid vähemalt korduskasutada, või peavad olema esitatud avatud lähtekoodina;

e) peavad läbima korrapärase hoolduse koostalitluslahenduse omaniku vastutusel.

4. Kui liidu üksus või avaliku sektori asutus pakub sarnaste funktsioonidega portaali, kataloogi või hoidlat, võtab ta vajalikud ja proportsionaalsed meetmed, et tagada koostalitlusvõime Koostalitleva Euroopa portaaliga. Kui sellised portaalid koguvad avatud lähtekoodiga lahendusi, peavad nad võimaldama kasutada Euroopa Liidu tarkvara vaba kasutuse litsentsi.

5. Komisjon võib võtta vastu koostalitlusvõime suunised muude lõikes 4 osutatud sarnaste funktsioonidega portaalide, kataloogide või hoidlate jaoks.

3. peatükk

Koostalitleva Euroopa tugimeetmed

Artikkel 9

Poliitika rakendamise tugiprojektid

1. Nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku välja töötada projekte, millega toetatakse avaliku sektori asutusi liidu poliitika digitaalsel rakendamisel, tagades üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime (edaspidi „poliitika rakendamise tugiprojektid“).

2. Poliitika rakendamise tugiprojektis määratakse kindlaks:

a) olemasolevad Koostalitleva Euroopa lahendused, mida peetakse vajalikuks kõnealuse poliitika digitaalseks rakendamiseks;

b) väljatöötatavad puuduvad koostalitluslahendused, mida peetakse vajalikuks kõnealuse poliitika digitaalseks rakendamiseks;

c) muud soovitatavad tugimeetmed, näiteks koolitused, kogemuste jagamine või vastastikused hindamised ning rahalise toetuse võimalused koostalitluslahenduste rakendamise toetamiseks.

3. Komisjon määrab pärast nõukojaga konsulteerimist kindlaks tugiprojekti ulatuse, ajakava, teatavate sektorite ja haldustasandite kaasamise vajaduse ning töömeetodid. Kui komisjon on juba teinud ja avaldanud koostalitlusvõime hindamise vastavalt artiklile 3, võetakse selle hindamise tulemusi tugiprojekti väljatöötamisel arvesse.

4. Poliitika rakendamise tugiprojekti tugevdamiseks võib nõukoda teha ettepaneku luua artikli 11 kohaselt koostalitlusvõime regulatiivliivakast.

5. Poliitika rakendamise tugiprojekti tulemused ja projektis väljatöötatavad koostalitluslahendused tehakse avalikult kättesaadavaks ja avalikustatakse Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 10

Innovatsioonimeetmed

1. Nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku töötada välja innovatsioonimeetmed, et toetada uuenduslike koostalitluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu liidus (edaspidi „innovatsioonimeetmed“).

2. Innovatsioonimeetmed aitavad kaasa olemasolevate või uute Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamisele ja nendesse võidakse kaasata GovTechi osalejaid.

3. Innovatsioonimeetmete väljatöötamise toetamiseks võib nõukoda teha ettepaneku luua koostalitlusvõime regulatiivliivakast.

4. Komisjon teeb innovatsioonimeetmete tulemused avalikult kättesaadavaks Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 11

Koostalitlusvõime regulatiivliivakastide loomine

1. Koostalitlusvõime regulatiivliivakaste käitatakse osalevate liidu üksuste või avaliku sektori asutuste vastutusel. Koostalitlusvõime regulatiivliivakaste, kus isikuandmeid töötlevad avaliku sektori asutused, käitatakse riiklike andmekaitseasutuste ning muude asjaomaste riiklike, piirkondlike või kohalike järelevalveasutuste järelevalve all. Koostalitlusvõime regulatiivliivakaste, kus isikuandmeid töötlevad liidu üksused, käitatakse Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalve all.

2. Lõikes 1 osutatud koostalitlusvõime regulatiivliivakasti loomise eesmärk on aidata kaasa järgmiste eesmärkide saavutamisele:

a) edendada innovatsiooni ja hõlbustada avalike teenuste jaoks uuenduslike digitaalsete koostalitluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu;

b) hõlbustada piiriülest koostööd liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike pädevate asutuste vahel ja koostoimet avalike teenuste osutamisel;

c) hõlbustada avatud Euroopa GovTechi ökosüsteemi arendamist, sealhulgas koostööd VKEde, teadus- ja haridusasutuste ja iduettevõtjatega;

d) parandada ametiasutuste arusaamist uuenduslike koostalitluslahenduste piiriülese koostalitlusvõimega seotud võimalustest ja takistustest, sealhulgas õiguslikest tõketest;

e) aidata kaasa Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamisele või ajakohastamisele;

f) aidata kaasa tõenduspõhisele regulatiivsele õppimisele;

g) parandada õiguskindlust ja aidata kaasa parimate tavade jagamisele koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalevate asutustega tehtava koostöö kaudu, et tagada vastavus käesolevale määrusele ning kui see on asjakohane, muule liidu ja liikmesriigi õigusele.

3. Selleks et tagada ühtlustatud käsitus ja toetada koostalitlusvõime regulatiivliivakastide rakendamist, võib komisjon anda välja suuniseid ja selgitusi, ilma et see piiraks muu liidu õiguse kohaldamist.

4. Komisjon annab pärast nõukojaga konsulteerimist vähemalt kolme osaleja ühise taotluse korral loa luua koostalitlusvõime regulatiivliivakast. Kui see on asjakohane, tuleb taotluses täpsustada selline teave, nagu isikuandmete töötlemise eesmärk, töötlemises osalejad ja nende rollid, asjaomaste isikuandmete kategooriad, nende allikad ja kavandatav säilitamisperiood. Konsulteerimine ei asenda määruse (EL) 2016/679 artiklis 36 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 40 osutatud eelnevat konsulteerimist. Kui üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülest koostalitlusvõimet toetavate koostalitluslahenduste jaoks loob koostalitlusvõime regulatiivliivakasti üks või mitu liidu üksust, sealhulgas avaliku sektori asutuste osalusel, ei ole luba vaja.

Artikkel 12

Koostalitlusvõime regulatiivliivakastides osalemine

1. Osalevad liidu üksused või avaliku sektori asutused tagavad, et kui koostalitlusvõime regulatiivliivakasti käitamine eeldab isikuandmete töötlemist või kuulub muul põhjusel muude andmetele juurdepääsu pakkuvate või seda toetavate riiklike, piirkondlike või kohalike asutuste järelevalve alla, on nii riiklikud andmekaitseasutused kui ka kõnealused muud riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused seotud koostalitlusvõime regulatiivliivakasti käitamisega. Vajaduse korral võivad osalejad lubada kaasata koostalitlusvõime regulatiivliivakasti ka teisi GovTechi osalejaid, nagu riiklikud või Euroopa standardiorganisatsioonid, teavitatud asutused, teadus- ja katselaborid, innovatsioonikeskused ning uuenduslikke koostalitluslahendusi katsetada soovivad äriühingud, eelkõige VKEd ja iduettevõtjad.

2. Koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalemine on piiratud ajavahemikuga, mis vastab projekti keerukusele ja ulatusele, ning igal juhul ei tohi see ületada kahte aastat alates koostalitlusvõime regulatiivliivakasti loomisest. Osalemist võib pikendada ühe aasta võrra, kui seda on vaja töötlemise eesmärgi saavutamiseks.

3. Koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalemine põhineb osalejate koostatud konkreetsel kaval, milles võetakse asjakohasel juhul arvesse teiste liikmesriikide pädevate asutuste või Euroopa Andmekaitseinspektori nõuandeid. Kava sisaldab vähemalt järgmist:

a) osalejate ja nende rollide kirjeldus, kavandatav uuenduslik koostalitluslahendus ja selle sihtotstarve ning vastav arendus-, testimis- ja valideerimisprotsess;

b) konkreetsed regulatiivsed küsimused ja suunised, mida oodatakse koostalitlusvõime regulatiivliivakasti üle järelevalvet tegevatelt asutustelt;

c) osalejate ja ametiasutuste ning muude koostalitlusvõime regulatiivliivakasti kaasatud isikute vahelise koostöö kord;

d) riskijuhtimis- ja seiremehhanism riskide tuvastamiseks, ennetamiseks ja maandamiseks;

e) peamised vahe-eesmärgid, mille osalejad peavad saavutama, et koostalitluslahendust saaks pidada kasutusvalmiks;

f) hindamis- ja aruandlusnõuded ning võimalikud järelmeetmed;

g) isikuandmete rangelt vajaliku ja proportsionaalse töötlemise korral töötlemise põhjus, asjaomaste isikuandmete kategooriad, isikuandmete töötlemise eesmärgid ning töötlemises osalevad vastutavad ja volitatud töötlejad ning nende roll.

4. Osalemine koostalitlusvõime regulatiivliivakastides ei mõjuta kõnealuste liivakastide üle järelevalvet tegevate asutuste järelevalve- ja parandusvolitusi.

5. Koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalejad vastutavad kohaldatava vastutust käsitleva liidu ja liikmesriigi õiguse kohaselt kahju eest, mida nad on koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osaledes tekitanud.

6. Isikuandmeid võib koostalitlusvõime regulatiivliivakastis töödelda muudel eesmärkidel kui see, milleks neid algselt seaduslikult koguti, kõikidel järgmistel tingimustel:

a) uuendusliku koostalitluslahenduse arendamisega püütakse kaitsta avalikke huve ning saavutada avaliku halduse ja avalike teenuste tõhusus ja hea kvaliteet;

b) töödeldavad andmed piirduvad sellega, mida on vaja koostalitlusvõime regulatiivliivakastis arendatava või testitava koostalitluslahenduse toimimiseks, ning toimimist ei ole võimalik tulemuslikult saavutada anonüümitud, sünteetiliste või muude isikustamata andmete töötlemisega;

c) on olemas toimivad seiremehhanismid, et teha kindlaks, kas koostalitlusvõime regulatiivliivakasti toimimise ajal võib tekkida suur oht andmesubjektide õigustele ja vabadustele, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/679 artikli 35 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 39, ning reageerimismehhanism selle ohu kiireks leevendamiseks ja vajaduse korral töötlemise peatamiseks;

d) töödeldavad isikuandmed on funktsionaalselt eraldiseisvas, isoleeritud ja kaitstud andmetöötluskeskkonnas osalejate kontrolli all ning andmetele on juurdepääs ainult nõuetekohaselt volitatud isikutel;

e) töödeldud isikuandmeid ei tohi edastada ega üle anda ning need ei tohi olla koostalitlusvõime regulatiivliivakastis mitteosalevatele isikutele muul moel kättesaadavad, välja arvatud juhul, kui selline avalikustamine toimub kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, või kui see on asjakohane, määrusega (EL) 2018/1725, ja kui kõik osalejad on sellega nõustunud;

f) isikuandmete töötlemine ei mõjuta andmesubjektide selliste õiguste kohaldamist, mis on sätestatud isikuandmete kaitset käsitlevas liidu õiguses, eelkõige määruse (EL) 2016/679 artiklis 22 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 24;

g) kõiki töödeldavaid isikuandmeid kaitstakse asjakohaste tehniliste ja korralduslike meetmetega ning need kustutatakse, kui koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalemine või isikuandmete säilitamisperiood on lõppenud;

h) isikuandmete töötlemise logisid säilitatakse koostalitlusvõime regulatiivliivakastis osalemise ajal, kui liidu või liikmesriigi õiguses ei ole ette nähtud teisiti;

i) koostalitluslahenduse treenimis-, testimis- ja valideerimisprotsessi ja põhjenduste täielik ja üksikasjalik kirjeldus säilitatakse koos testimistulemustega tehnilise dokumentatsiooni osana ning edastatakse nõukojale;

j) lühikokkuvõte koostalitlusvõime regulatiivliivakastis välja töötatud koostalitluslahendusest, selle eesmärkidest ja oodatavatest tulemustest tehakse kättesaadavaks Koostalitleva Euroopa portaalis.

7. Lõige 1 ei piira liidu või liikmesriigi õiguse kohaldamist, millega kehtestatakse innovatiivsete koostalitluslahenduste arendamiseks, testimiseks ja treenimiseks vajaliku isikuandmete töötlemise alus või muu õiguslik alus kooskõlas isikuandmete kaitset käsitleva liidu õigusega.

8. Osalejad esitavad nõukojale ja komisjonile perioodilised aruanded ja lõpparuande koostalitlusvõime regulatiivliivakastide tulemuste, sealhulgas nende ülesehitust puudutavate heade tavade, saadud kogemuste, turvameetmete ja soovituste kohta, ning vajaduse korral käesoleva määruse ja muude koostalitlusvõime regulatiivliivakastis jälgitava liidu õiguse väljatöötamise kohta. Nõukoda esitab komisjonile arvamuse koostalitlusvõime regulatiivliivakasti tulemuste kohta, nimetades vajaduse korral meetmed, mida on vaja uute koostalitluslahenduste rakendamiseks, et edendada üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülest koostalitlusvõimet.

9. Komisjon tagab, et teave koostalitlusvõime regulatiivliivakastide kohta on kättesaadav Koostalitleva Euroopa portaalis.

10. Komisjon võtab hiljemalt 12. aprilliks 2025 vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse koostalitlusvõime regulatiivliivakastide loomise ja toimimise üksikasjalikud reeglid ja tingimused, sealhulgas regulatiivliivakasti arvamise kriteeriumid ning koostalitlusvõime regulatiivliivakasti taotlemise, valimise, selles osalemise ja sealt väljumise korra ning osalejate õigused ja kohustused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Koolitus

1. Komisjon koostab nõukoja abiga koolitusmaterjale EIFi ja Koostalitleva Euroopa lahenduste, sealhulgas tasuta ja avatud lähtekoodiga lahenduste kasutamise kohta. Liidu üksused ja avaliku sektori asutused pakuvad asjakohaseid koostalitlusvõime alaseid koolitusprogramme oma töötajatele, kellele on usaldatud üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid mõjutavad strateegilised või operatiivülesanded.

2. Komisjon korraldab liidu tasandil koostalitlusvõime alaseid koolitusi, et tõhustada koostööd ja parimate tavade vahetamist liidu üksuste ja avaliku sektori asutuste vahel, suunates kõnealuse tegevuse eelkõige piirkondliku ja kohaliku tasandi avaliku sektori töötajatele. Komisjon teeb koolituskursused veebis üldsusele tasuta kättesaadavaks.

3. Komisjon aitab kaasa koostalitlusvõime küsimusi käsitleva sertifitseerimisprogrammi väljatöötamisele, et edendada parimaid tavasid, personali kvalifikatsiooni ja tipptaseme kultuuri.

Artikkel 14

Vastastikune hindamine

1. Luuakse avaliku sektori asutuste vabatahtlik koostöömehhanism, mille eesmärk on aidata neil rakendada Koostalitleva Euroopa lahendusi üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste toetamiseks ning teha artiklis 3 osutatud koostalitlusvõime hindamisi.

2. Vastastikuse hindamise viivad läbi koostalitlusvõime eksperdid, kes on pärit muudest liikmesriikidest kui see, kus asub hinnatav avaliku sektori asutus.

3. Vastastikuse hindamise käigus saadud teavet kasutatakse üksnes kõnealuse vastastikuse hindamise eesmärgil. Vastastikuses hindamises osalevad koostalitlusvõime eksperdid ei tohi avaldada vastastikuse hindamise käigus saadud tundlikku või konfidentsiaalset teavet kolmandatele isikutele. Asjaomane liikmesriik tagab, et määratud koostalitlusvõime ekspertidega seotud huvide konflikti ohust teavitatakse põhjendamatu viivituseta teisi liikmesriike ja komisjoni.

4. Vastastikust hindamist tegevad koostalitlusvõime eksperdid koostavad ja esitavad aruande ühe kuu jooksul pärast vastastikuse hindamise lõppu ning esitavad selle asjaomasele avaliku sektori asutusele ja nõukojale. Komisjon avaldab aruande Koostalitleva Euroopa portaalis, kui selleks on loa andnud liikmesriik, kus asub avaliku sektori asutus, kelle suhtes tehakse vastastikkust hindamist.

5. Komisjon võib pärast konsulteerimist Koostalitleva Euroopa nõukojaga võtta vastu suunised vastastikuse hindamise metoodika ja sisu kohta.

4. peatükk

Piiriülese koostalitlusvõime juhtimine

Artikkel 15

Koostalitleva Euroopa nõukoda

1. Luuakse Koostalitleva Euroopa nõukoda (edaspidi „nõukoda“). Nõukoda hõlbustab strateegilist koostööd ja annab nõu käesoleva määruse kohaldamise kohta.

2. Nõukotta kuulub üks esindaja igast liikmesriigist ja komisjonist.

3. Regioonide Komitee, ELi Küberturvalisuse Amet (ENISA) ja Euroopa küberturvalisuse pädevuskeskus nimetavad igaüks ühe eksperdi, kes kutsutakse osalema vaatlejatena.

4. Nõukoja eesistuja on komisjon. Eesistuja võib anda nõukojas vaatleja staatuse liidu üksuste, piirkondade, organisatsioonide ja kandidaatriikide nimetatud ekspertidele. Eesistuja võib juhtumipõhiselt kutsuda osalema eksperte, kes on pädevad päevakorras olevas küsimuses. Komisjon tagab nõukojale sekretariaaditeenused.

Nõukoja liikmed teevad kõik endast oleneva, et võtta otsused vastu konsensuse alusel. Hääletuse korral otsustatakse hääletuse tulemus liikmete lihthäälteenamusega. Vastu hääletanud või erapooletuks jäänud liikmetel on õigus nõuda, et arvamustele, soovitustele või aruannetele lisataks dokument nende seisukoha põhjenduste kokkuvõttega.

5. Nõukojal on järgmised ülesanded:

a) võtta vastu suunised artikli 3 lõikes 5 osutatud koostalitlusvõime hindamise ning käesoleva määruse lisas esitatud ühise kontrollnimekirja kohta ning ajakohastada neid suuniseid vajaduse korral;

b) analüüsida artikli 3 lõike 2 kohaselt kogutud teavet ning esitada selle alusel ettepanekuid üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime parandamiseks;

c) võtta vastu suunised artiklis 4 osutatud koostalitluslahenduste jagamise kohta;

d) pakkuda välja meetmeid koostalitluslahenduste jagamise ja korduskasutamise edendamiseks;

e) töötada välja EIF ja seda vajaduse korral ajakohastada ning esitada selle kohta komisjonile ettepanek;

f) toetada liikmesriikide ning liidu üksuste koostalitlusvõime raamistike ning muude asjakohaste liidu ja riiklike poliitikameetmete, strateegiate või suuniste, sealhulgas vaikimisi digitaalsuse ja sisseprojekteeritud koostalitlusvõime käsituse rakendamist;

g) hinnata koostalitlusvõime eriraamistike vastavust EIFile ja vastata komisjoni konsulteerimistaotlusele nende raamistike kohta;

h) võtta vastu artiklis 19 osutatud Koostalitleva Euroopa tegevuskava;

i) soovitada Koostalitleva Euroopa lahendusi ja võtta selliseid soovitusi tagasi, tuginedes kokkulepitud kriteeriumidele;

j) jälgida soovitatud koostalitluslahenduste üldist sidusust riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, sealhulgas teavet nende metaandmete ja liigitamise kohta;

k) pakkuda komisjonile välja meetmeid, millega tagada asjakohasel juhul koostalitluslahenduste kokkusobivus teiste koostalitluslahendustega, millel on sama eesmärk, toetades samal ajal vajaduse korral vastastikust täiendavust uute tehnoloogiatega või üleminekut uutele tehnoloogiatele;

l) teha komisjonile ettepanek avaldada Koostalitleva Euroopa portaalis artikli 8 lõikes 2 osutatud koostalitluslahendused või lasta neile portaalis viidata;

m) teha komisjonile ettepanek töötada välja poliitika rakendamise tugiprojektid, innovatsioonimeetmed ning muud asjakohased meetmed, sealhulgas rahaline toetus;

n) teha kindlaks parimad tavad koostalitluslahenduste integreerimiseks riigihangetesse ja pakkumustesse;

o) vaadata läbi innovatsioonimeetmete, koostalitlusvõime regulatiivliivakasti kasutamise ja vastastikuse hindamise aruanded ning teha vajaduse korral ettepanekuid järelmeetmete kohta;

p) pakkuda välja avaliku sektori asutuste koostalitlusvõime suurendamise meetmeid, näiteks koolitusi;

q) pakkuda asjaomastele standardiorganisatsioonidele ja -asutustele välja meetmeid, millega aidata kaasa Euroopa standardimistegevusele, eelkõige määruses (EL) nr 1025/2012 sätestatud menetluste kaudu;

r) pakkuda välja meetmeid koostöö tegemiseks rahvusvaheliste organite ning teadus- ja haridusasutustega, kes võiksid aidata kaasa koostalitlusvõime arendamisele, eelkõige avatud lähtekoodiga lahenduste, avatud standardite või tehniliste spetsifikatsioonidega seotud rahvusvaheliste kogukondade ja muude platvormidega;

s) koordineerida ühtseid Euroopa andmeruume puudutavate koostalitluslahenduste osas määruses (EL) 2022/868 osutatud Euroopa Andmeinnovatsiooninõukoguga ning koordineerida tegevust muude liidu üksustega, kes töötavad avaliku sektori jaoks oluliste koostalitluslahenduste kallal;

t) teavitada korrapäraselt artiklis 18 osutatud koostalitlusvõime koordinaatoreid ja asjakohasel juhul Koostalitleva Euroopa kogukonda küsimustest, mis puudutavad üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid, sealhulgas asjaomaseid liidu rahastatavaid projekte ja võrke, ning koordineerida nendega tegevust;

u) anda komisjonile nõu käesoleva määruse kohaldamise seire ja aruandluse kohta;

v) esitada komisjonile õigeks ajaks vajalikud sisendid ja andmed, mis on vajalikud aruannete tulemuslikuks esitamiseks vastavalt artiklile 20.

6. Nõukoda võib moodustada töörühmi, et uurida nõukoja ülesannetega seotud konkreetseid küsimusi. Töörühmadesse kuuluvad Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmed.

7. Nõukoda võtab vastu oma kodukorra.

Artikkel 16

Koostalitleva Euroopa kogukond

1. Koostalitleva Euroopa kogukond aitab kaasa nõukoja tegevusele, pakkudes eksperditeadmisi ja nõu, kui nõukoda seda taotleb.

2. Avaliku ja erasektori sidusrühmad, samuti kodanikuühiskonna organisatsioonid ja akadeemiliste ringkondade esindajad, kes asuvad või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, võivad registreeruda Koostalitleva Euroopa portaalis Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmeks.

3. Pärast registreerimise kinnitamist avalikustatakse liikmestaatus Koostalitleva Euroopa portaalis. Liikmesus ei ole ajaliselt piiratud. Nõukoda võib liikmesuse igal ajal proportsionaalsetel ja mõjuvatel põhjustel kehtetuks tunnistada, eelkõige juhul, kui liige ei saa enam osaleda Koostalitleva Euroopa kogukonna tegevuses või on kuritarvitanud oma staatust Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmena.

4. Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmetel võidakse paluda muu hulgas:

a) luua sisu Koostalitleva Euroopa portaali;

b) pakkuda eksperditeadmisi koostalitluslahenduste väljatöötamiseks;

c) osaleda töörühmades ja muus tegevuses;

d) osaleda artiklites 9–14 sätestatud tugimeetmetes;

e) edendada koostalitlusvõime standardite ja raamistike kasutamist.

5. Nõukoda korraldab kord aastas Koostalitleva Euroopa kogukonna veebikoosoleku.

6. Nõukoda võtab vastu Koostalitleva Euroopa kogukonna käitumisjuhendi. Käitumisjuhend avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 17

Riiklikud pädevad asutused ja ühtne kontaktpunkt

1. Iga liikmesriik määrab käesoleva määruse kohaldamise eest vastutava(d) pädeva(d) asutuse(d). Liikmesriigid määravad pädevate asutuste seast ühe ühtse kontaktpunkti.

2. Ühtsel kontaktpunktil on järgmised ülesanded:

a) koordineerida liikmesriigis kõiki käesoleva määrusega seotud küsimusi;

b) toetada liikmesriigi avaliku sektori asutusi artiklis 3 ja lisas osutatud koostalitlusvõime hindamise protsesside loomisel või kohandamisel;

c) edendada koostalitluslahenduste jagamist ja korduskasutamist Koostalitleva Euroopa portaali või muu asjakohase portaali kaudu;

d) anda riigipõhiste teadmistega panus Koostalitleva Euroopa portaali;

e) koordineerida ja julgustada mitmesuguste riiklike, piirkondlike ja kohalike üksuste aktiivset osalemist artiklites 9–14 osutatud poliitika rakendamise tugiprojektides ja innovatsioonimeetmetes;

f) toetada liikmesriigi avaliku sektori asutusi koostöö tegemisel teiste liikmesriikide asjaomaste avaliku sektori asutustega käesolevas määruses käsitletud teemadel.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on piisav pädevus ja vahendid neile määratud ülesannete tulemuslikuks ja tõhusaks täitmiseks.

4. Liikmesriigid loovad vajalikud koostööstruktuurid kõigi käesoleva määruse rakendamisse kaasatud riiklike ametiasutuste vahel. Need struktuurid võivad tugineda kõnealuses valdkonnas olemasolevatele volitustele ja protsessidele.

5. Iga liikmesriik teatab komisjonile põhjendamatu viivituseta ühtse kontaktpunkti määramisest ja hilisemast muutmisest ning teavitab komisjoni muudest koostalitlusvõime poliitika järelevaatamises osalevatest riiklikest ametiasutustest. Iga liikmesriik avalikustab määratud ühtse kontaktpunkti. Komisjon avaldab määratud ühtsete kontaktpunktide loetelu.

Artikkel 18

Liidu üksuste koostalitlusvõime koordinaatorid

Liidu üksused, mis reguleerivad, pakuvad või haldavad üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid, määravad oma kõrgeima juhtimistasandi järelevaatamise all koostalitlusvõime koordinaatori, et tagada kõnealuse liidu üksuse osalemine käesoleva määruse rakendamises.

Koostalitlusvõime koordinaator toetab kõnealust liidu üksust tervikuna koostalitlusvõime hindamise sisemiste protsesside loomisel või kohandamisel.

5. peatükk

Koostalitleva Euroopa kavandamine ja seire

Artikkel 19

Koostalitleva Euroopa tegevuskava

1. Olles korraldanud Koostalitleva Euroopa portaali kaudu avaliku arutelu, kuhu on muu hulgas kaasatud Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmed ja koostalitlusvõime koordinaatorid, võtab nõukoda igal aastal vastu strateegilise tegevuskava, et kavandada ja koordineerida üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõime arendamise prioriteete (edaspidi „Koostalitleva Euroopa tegevuskava“). Koostalitleva Euroopa tegevuskavas võetakse arvesse liidu pikaajalisi digiülemineku strateegiaid, olemasolevaid liidu rahastamisprogramme ja käimasolevat liidu poliitika rakendamist.

2. Koostalitleva Euroopa tegevuskava sisaldab järgmist:

a) koostalitluslahenduste väljatöötamise vajaduste hinnang;

b) käimasolevate ja kavandatavate Koostalitleva Euroopa tugimeetmete loetelu;

c) innovatsioonimeetmetele kavandatud järelmeetmete, sealhulgas avatud lähtekoodiga koostalitluslahendusi toetavate meetmete loetelu;

d) koostoime muude asjakohaste liidu ja riiklike programmide ja algatustega;

e) andmed olemasolevate finantsvõimaluste kohta kaasatud prioriteetide toetamiseks.

3. Koostalitleva Euroopa tegevuskavaga ei panda rahalisi kohustusi ega looda suuremat halduskoormust. Pärast Koostalitleva Euroopa tegevuskava vastuvõtmist avaldab komisjon selle Koostalitleva Euroopa portaalis ja annab korrapäraselt ajakohastatud teavet selle rakendamise kohta.

Artikkel 20

Seire ja hindamine

1. Komisjon jälgib üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste arendamise edenemist, et toetada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist ja meetmeid, mida vajatakse liidus riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Seires peetakse esmatähtsaks olemasolevate liidu, riiklike ja rahvusvaheliste seireandmete korduskasutamist ja automatiseeritud andmekogumist. Komisjon konsulteerib seire metoodika, näitajate ja protsessi ettevalmistamisel nõukojaga.

2. Käesoleva määruse rakendamisel erilist huvi pakkuvate teemade puhul jälgib komisjon järgmist:

a) üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõimega seotud edusammud liidus;

b) liikmesriikides EIFi rakendamisel tehtud edusammud;

c) koostalitluslahenduste kasutuselevõtt eri avalike teenuste puhul liikmesriigiti;

d) avatud lähtekoodiga koostalitluslahenduste väljatöötamine avalike teenuste jaoks, avaliku sektori innovatsioon ja koostöö GovTechi osalejatega, sealhulgas VKEde ja iduettevõtjatega, liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate piiriüleste koostalitlusvõimeliste avalike teenuste valdkonnas;

e) paremad koostalitlusvõime alased oskused avalikus sektoris.

3. Komisjon avaldab seiretulemused Koostalitleva Euroopa portaalis. Võimaluse korral avaldatakse need masinloetavas vormingus.

4. Komisjon koostab igal aastal aruande, mis käsitleb koostalitlusvõimet liidus, ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruanne hõlmab järgmist:

a) üleeuroopaliste digitaalsete avalike teenuste piiriülese koostalitlusvõimega seotud edusammud liidus;

b) kindaks tehtud olulised tõkked ja tõuketegurid, mis puudutavad piiriüleste koostalitlusvõimeliste avalike teenuste rakendamist liidus;

c) aja jooksul EIFi rakendamise, koostalitluslahenduste kasutuselevõtu, koostalitlusvõime alaste oskuste parandamise, avalike teenuste jaoks avatud lähtekoodiga koostalitluslahenduste väljatöötamise ning avaliku sektori innovatsiooni ja GovTechi osalejatega tehtava koostöö suurendamise alal saavutatud tulemused.

5. Hiljemalt 12. jaanuariks 2028 ja seejärel iga nelja aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande, mis sisaldab hindamise järeldusi. Aruandes hinnatakse konkreetselt vajadust luua kohustuslikud koostalitluslahendused.

6. Lõikes 5 osutatud aruandes hinnatakse eelkõige järgmist:

a) käesoleva määruse mõju piiriülesele koostalitlusvõimele sujuva ja kättesaadava digitaalse avaliku teenuse võimaldina liidus;

b) suurem tõhusus tänu kodanike ja ettevõtjate, eelkõige VKEde ja iduettevõtjate jaoks võimaldatud piiriülesele koostalitlusvõimele, sealhulgas e-tehingute protsesside halduskoormuse vähendamise kaudu;

c) vajadus täiendava poliitika, meetmete või tegevuse järele, mis on nõutavad liidu tasandil.

7. Kui lõigetes 4 ja 5 osutatud aruannete esitamise kohustus langeb kokku, võib komisjon koondada mõlemad aruanded.

6. peatükk

Lõppsätted

Artikkel 21

Kulud

1. Sõltuvalt rahaliste vahendite olemasolust kaetakse liidu üldeelarvest kulud, mis on seotud järgmisega:

a) Koostalitleva Euroopa portaali arendamine ja hooldamine;

b) Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamine, hooldamine ja propageerimine;

c) Koostalitleva Euroopa tugimeetmed.

2. Lõikes 1 osutatud kulud kaetakse kooskõlas asjaomase alusakti kohaldatavate sätetega.

Artikkel 22

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 23

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Seda kohaldatakse alates 12. juulist 2024.

Artikli 3 lõikeid 1–4 ja artiklit 17 kohaldatakse alates 12. jaanuarist 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 13. märts 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	H. LAHBIB

LISA

KOOSTALITLUSVÕIME HINDAMISE ARUANNETE ÜHINE KONTROLLNIMEKIRI

Artikli 3 lõikes 2 osutatud aruanded sisaldavad järgmisi punkte.

1. Üldine teave
   - — Aruannet ja muud asjakohast teavet esitav liidu üksus või avaliku sektori asutus
   - — Asjaomane algatus, projekt või meede
2. Nõuded
   - — Asjaomased üleeuroopalised digitaalsed avalikud teenused
   - — Hinnatud siduvad nõuded
   - — Mõjutatud avaliku ja erasektori sidusrühmad
   - — Kindlaks tehtud mõju piiriülesele koostalitlusvõimele
3. Tulemused
   - — Kasutamiseks kindlaks määratud Koostalitleva Euroopa lahendused
   - — Muud asjaomased koostalitluslahendused, kui see on asjakohane, sealhulgas masinatevahelised liidesed
   - — Piiriülese koostalitlusvõime allesjäänud tõkked